

WEB-HUJJATLARNI YARATISHNING ONLINE VA
OFFLINE VOSITALARI BILAN ISHLASH

ADU, o'qituvchilari
N.K.Sayidova, X.U.Mamadaliyev
Asaka, 52-maktab o'qituvchisi
F.U.Noraliyeva

Annotatsiya: Ushbu maqolada Web-hujjatlarni yaratishning online va offline vositalari bilan ishlash haqida ma'lumot berilgan.

Kalit so'zlar: Web-sahifa, Internet otasi, Teg, gipermatnlarni uzatish protokoli, Web ma'lumot, giperbog'lanishlar, Web uzal, sayt.

Аннотация: В этой статье представлена информация о работе с онлайн- и офлайн-инструментами для создания веб-документов.

Ключевые слова: веб-страница, интернет-отец, тег, протокол передачи гипертекста, веб-информация, гиперссылки, веб-узел, сайт.

Annotation: This article provides information about working with online and offline tools for creating web documents.

Key words: web page, internet father, tag, hypertext transfer protocol, web information, hyperlinks, web site, site.

Web-sahifa – alohida tugallangan gipermatnli hujjatlar bo'lib, ular birgalikda «sayt» ni tashkil etadilar. Har gal internetda ishlash jarayonida Siz albatta Web-sahifalardan birini ekranda ko'rasiz.

Saytning tashkil etuvchisi bo'lgan Web-sahifaning o'zi alohida ekranga chiqarilishi ham mumkin. Har bir Web-sahifa o'z adresiga ega. Umuman Web-sahifa yaratish uchun HTML (Hyper Text Markup Language – ma'nosi gipermatnni belgilash tili) tili ishlatiladi. Bu til 1989 yilda Jenevada Tim Berners-Li (Tim Berners-Lee) tomonidan yaratilgan. Keyinchalik Tim Berners-Li «Internet otasi» nomiga sazovor bo'lgan. Til dasturlash tili emas, faqat Web-sahifa yaratish uchun mo'ljallangan. Web-sahifada biror ma'lumotlarni qayta ishlash algoritmlarini o'rnatish uchun Java tilida tuzilgan dasturlardan foydalaniladi.

HTML tili o'zining sintaksisi va semantikasiga ega. Uning tarkibini bir necha elementlar tashkil etadi. Har bir Web-sahifa chekli sondagi elementlardan tashkil topadi. Tilning asosiy tushunchalaridan biri Teg (Tag) hisoblanadi. Teg – elementning boshi va oxirini ko'rsatuvchi belgidir. Teg elementning sahifadagi ta'sir ko'rsatish doirasini aniqlaydi va bir elementdan boshqa elementni ajratib turadi. Web-sahifaning matnida teg < va > belgilari orasiga olinib yoziladi. Teg oxiri esa “G” (og'ma chiziq) belgisi bilan yakunlanadi.

Atribut tushunchasi tilda elementning parametrini yoki xususiyatini aniqlaydi. Masalan shrift atributi deganda, biz shrift kattaligi, turi, rangi, yozilish usulini tushunamiz. Web-sahifadagi boshqa bir asosiy tushuncha gipermurojaat (Gipersso'lka) tushunchasidir. Gipermurojaat matnning bir bo'lagi bo'lib, undan boshqa bir faylga yoki ob'ektga murojaat qilish mumkinligini anglatadi. Gipermurojaat bir hujjatdan boshqa bir hujjatga o'tishda yoki aksincha qaytishda ishlatiladi. Freym (Frame) tushunchasi tilda ikki xil ma'noda ishlatiladi. Birinchisi hujjatni alohida o'z oynasida ko'rib chiqish sohasi bo'lsa, ikkinchisi murakkab grafikli (animatsiyali) faylda qayta ishlash va tasvirlash. HTML tilida yaratilgan Web-sahifa tashqi xotiraga .html kengaytma nomi bilan saqlab qo'yiladi.

HTTP "gipermatn" uzatish protokoli.

HTTP (Hypertext Transfer Protocol) - «gipermatnlarni uzatish protokoli» - tarmoq protokollari ichida eng sodda va qulay protokollardan hisoblanadi. Uning asosiy vazifasi «giperbog'lanish»dan hosil bo'lgan URL -adresli elektron ma'lumotlarni o'qishga oid so'rov (zapros)ni serverga jo'natish (xuddi shu vaqtda so'ralayotgan ma'lumot joylashgan server bilan aloqa o'rnatiladi) va so'ralayotgan ma'lumot olib bo'lingandan so'ng server bilan aloqani uzishdan iborat.

Gipermatnli bog'lanish tushunchasi

Internetda elektron ma'lumotlar gipermatn yordamida bayon etiladi. Gipermatn bu matnni giperbog'lanishlar yordamida ifodalashdir. Giperbog'lanishlar ichki va tashqi bo'lishi mumkin. Agar giperbog'lanish boshqa bir serverda mavjud bo'lgan alohida o'zining URL-adresiga ega bo'lgan elektron ma'lumotga nisbatan ishlaydigan bo'lsa, u holda bunday giperbog'lanish tashqi deb ataladi. Ba'zi hollarda Web ma'lumot avtorlari qulaylik nuqtai nazaridan bir serverning o'zida joylashgan elektron ma'lumotning o'zini ham bir necha bo'laklarga bo'lib, giperbog'lanishlar yordamida ifodalaydilar, bunday giperbog'lanishlar ichki deb ataladi.

Web ma'lumotlar

HTML formatida tayyorlangan elektron ma'lumot HTML ma'lumot, Web ma'lumot yoki Web sahifa deb atalishi mumkin.

Agar elektron ma'lumotni tayyorlash haqida gap borsa, u holda ma'lumot HTML - ma'lumot deb ataladi, va ushbu elektron ma'lumotni internetda e'lon qilish yoki tarqatish haqida borsa, holda bu ma'lumot Web ma'lumot deb ataladi. Bordiyu, ushbu ma'lumotdan foydalanish haqida borsa, u holda bunday elektron ma'lumot Web sahifa deb ataladi.

Web uzel yoki saytlar

Bitta mauallif yoki WWWga tegishli bo'lgan bir guruh o'zaro "giperbog'lanishlar" bilan aloqador bo'lgan Web sahifalar majmuasi Web uzel (tugun) yoki sayt deb ataladi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. David Watson and Helen Williams Computer Science G’G’IGCSE is the registered trademark of Cambridge International Examinations. Buyuk Britaniya G’Hodder Education. An Hachette UK Company London NW1 3BH 2014, 278p.
2. Stelle Cottrell, Neil Morris Study Skills Connected. Buyuk Britaniya G’Palgrave Macmillan 2013, 183p.
3. R.R.Bokiyev, A.O. Matchanov, Informatika, “O’qituvchi”, Toshkent, 2010, 374 bet.
4. Usmonov A.I., Baxramov F.D. Kompyuter texnologiyalari asoslari. T., 2010